Суббота 25 Апреля 1925 г. Год изд. 19-й

١ شوال ١٣٤٣ ١٩ نجى ايل

ملا نصر الدين

№ 17 Цена 20 коп. MOLLA-NƏSRƏDDIN ٢٠ قپك ١٧ نيتى ساتيجى ايلنده

جماعت نمازى
Camahat namazı

Н. А. АЗИЗОВ адына
Азербайджан Республикасы
Умум. китабханасы
Инв. № 2570

کلیسا و مسلمانلار

دین تارخیتی گوزل و درین بر سوز. رتده نظردن گیچیرنده گورمیلرسن که: انسان بدوت وقتندن بری هیچ وقت دینسز اولما مشدر. همیشه تازه دین گیچیرلر که دینلرك که، شریعتلرك یاتلارینی دگیشوب الآخیچی کیت گوتدنی تیزلر آخیازلاری کیمی دولما قاپوب خلقه یئیرمشلردر. من بو سوز. لری دیینده متگولورلر. دیمورلر که: بله شئی اولماز.

باسخا گیچمیسی کلیسانك باتدان گیچیردیم گوردیم که: اوقدر روس آروادی روس کیشیسی یوخدر که: اوقدر مسلمان آروادی مسلمان کیشیسی واردر. بر نیچه مسلمانك ایلندن دوتوب گوستردیم دیدیم که: بودر باخ مسلمانلار بر دین اللرنده اولا اولا و نوز دینلری کیماده کی موهومتلاردان بوز قات گوجلی اولدیغی حالدا که گلوب عیسی دینئی ده توگرمنوب (زاپاس دا) احتیاطدا ساخلیورلار. بر وقت اولاجاق که: همان مسلمانلارك هامسی مسجدی بوشلیوب کیماده گیدهجکدر. چونکه مسلمان لارك بوگون عائله قورولوشلاریا بونی اوتلاردان طلب ایدیر. آرالیقدا عشق محبت که اولدی هیچ بر شیئدن ماتمه چیخمال. چونکه عشق محبت دائما دین و عقیده یه عالیدر. قادینلار اوتری روس اولان مسلمانلار، قادینلار اوتری فرقه عقیده سئی آتوب کیماده مسجده گیدن گیدیرلر بو سوزیمزه شاهددر.

حتی باسخا گیچمیسی کیماده اولان کشیلرك بر چوخئی عشق محبت و عائله رابطه سی چکوب کیماده گئیرمشدی. اورادا اولانلار یعنی مسلمانلار روس آروادلارینا ئولندیکلری ایچون نیجه که: شیال و عقیده لی اوغلانلار اوتلارك دینی عقیده لریه تجاوز ایتمك ایسته دیکری ایچون کیماده منع ایتمه شدیلر. اما بر طرفدنده عشق محبتدن بر قیصقانجلق دوغور. یعنی مسلمان کیشی قورخور که: آروادی تك کیماده بوراخا (خریستوس وسفرهس) باغلانانلا آروادینی بر کیملی روس دوتوب اوپمر.

ایندی آروادلاردا رابی اولورسه اولماز سه او سوك زمانلاری سوزیدر. اما کیماده که گیردیك گرك کیماننك قانونته اطاعت ایلیمسن. بلی بوکیمی فکرلر باعث اولور که: مسلمان خیالیلری آروادلارینی سالوب باتینا آپاریر کیماده. دوردنجی سئوتك دا- لندا بورکی التده او قدر فراوول چیکیر که: آروادلار کیما اعمالنی قورتاریر.

برنجی نوبه ده کشیش عیسانك تابوتئی شکنی ایله آلیر. مومن قادینلاردا ایفو- تلاری گونوروب (خریستوس وسفرهس) دیه دیه کیماننی اوچ کره دولانماغا باشلیور لار. مسلمان قاردشلاریمیز آروادینا گرك دو لاشین. سوز یوخدر که: گرك خیالی قار- داش آروادینك دالنجا گئچسین که: خلق بر بریئی یاماملا تامحرم آروادینك پالتا- رینا سوردئوسه سین.

اوندان سوگرا کیتوب مقدس میثیگری قوبورلر (چارسقی دیوره) دعالار باشلانیر. کشیش آپاریلان یاسخانی دعالیور. مسلمان قاردشلار آروادی آپاروب نوز یاسخانی تقدیس ایتدیریر. اوندان سوگرا کشیشك الینی خاچئی ایوپ قالدیریلر. سوز یوخدر که: خیالی قاردشلارمزدا گرك بونی عمله گتیرسینلر. گتیرسه عیبدر دیه رلر که: بو فاتئیقدر. غرض منیم دیدیگم بودر که: اللاهلار همیشه بو دیندن قورتارمامش او بری دینك قوبروغنه باغلانیرلار. نیجه که: فارس شاعری دیمشدر.

"ریشئه بر گردنم افکنده دوست
میکشد هرجا که خواطرخواه اوست"

آرواد آدامی هارا ایسته سه اورا آپا رار. چونکه عائله وی بر علاقه واردر. منیم دیدیگم اودر. مسلمان قاردشلار ایکنجی بر دین زاپاس ایله که باغلاشمالردر، تو- زیده یاخشی دیندر.

هردم خیال

آرتست میرزا آغا علیوفك ۲۵ ییلیك یوبیله یی مناسبتیله یولداشلق شارژی

یئگی بر معجز

بو آخر وقتلرده شرور قضاسنك دمیرجی کوبی یاپلیلمیشده یولان زیارتگاهده بدایع بر معجز اولمشدر.

بیله که مشهور آرارات داغندان بر داش یوروبدرك بو اوجاغی زیارت ایچون گلمشدر.

مذکور داش گیجه وقتی امانزادهیی زیارت ایتدیگی وقت بو سوزلری دیمشدر: چوقدانبریدر که سیزی زیارت ایتمك نئیتینده ایدیم لاکن بوراده اولان قوسوموولاردان اوتری گلمیردیم.

؟ نجاق سوگرا گوردیم خبرا بونلاردا بیزیم دینده دورا رانك ایچون گلمکه موفق اولدیم.

بو گلاگوره اطراف گتدرلدن: قارا یور جدان گورت گتدیندن، آغ احمددن، تازه گتدندن و سائر گتدرلردن دوتمش هامو سی بوبایه گلمرك داشی زیارت ایدیرلر بونیه میلگر که گتلرك چوخوسی آروادلاردر

دمیرجی کند ملاسی حاجی آخوند آغا هر یره معلومات گوندروب زیوه، دودنگه، ساختاه صدرك کندلری دیئیرسئلری ایله برکلده مذاکراته بولناراق معروضلر افاده ایدیرلر.

سیزده اعلان ایدگز که کیم زیارت ایتمك ایستیورسه بو زیارتگاهه گلسین.

اوجاق قولی

آبونه قیمتلری:
باکوده و باشقه شهرلر، گوندهلك شرطیله آیلیغی ۹۰ قپك، آلتی آیلیغی ۱۷۵ قپك
یئللیگی ۱۰ مانات ۸۰ قپك، مدن اشجی و معلملر ایچون آیلیغی ۷۰ قپك آ بونه
قیمتی اوچاجدان آلنور تك نسخه سی هر بری ۲۰ قپك
عنوان: اداره و قاتورا، زمتاری پوچتوی او نومرو ۶۴ تلفون: نومرو ۴۰۸۳
Адрес Редакции и конторы: Старо-почтовая д. № 64. тел. № 40-83.

ایکی جور معجز

تازه لکده، آمریقادا «نیوهاتن» ولایتنده تازه تاسیس اولونان ایلکتریق ستاسیونه بعضی احمقلر معجز آد قویورلار، گویا بو علته که همین ایلکتریق ستاسیونی ایکی یوز میلیون آت قوه سی عمله گتورمجك، ایکرمی میلیون کیلوات ایشیق ویرمجك و شمالی آمیریقانك جمیع زاوود و معدنلرینك یارسینی ایشلتمگه و ایشیقلاندیریماغا قادر اولاجاقدر.

بو بارهده باکودا اون بدنجی قولوبك زائلده رمضانك ۲۳ سنده پرفیسور نیقولایف طرفندن مفصل معروضه اوخوندی چوخ غریبه بیلسیدر که بر یارا گورمه میشلر بو ایشه معجز آد قویورلار، اماانولارك خبری یوخدر که معجز او دگل، معجز اودر که همان گیجه قوالیلار مسجدنده بر نفر ارگی ایشیتدیمی منیم چیخوب خطبه اوخوسون ایله که آغزینی آچوب دیسین: اشهدان لااله الا الله-اشهدان محمدا...

بردن بحلیوب و همان ساعت جان ویروب تولوب. همان ساعت جماعت هیجانه گلوب، بو ایشی معجز حساب ایدوب و فوری شیخ جانلرینه اوچ یوز اوتوز مئات پول یغوب ویروب داغیلوبلار.

معجز بودی باخ! آی احمقلر!

ایکنجی معجز:

اورنا آجا گیجه سی باکودا ایکی پرده لغیا اوخوتوب: بیری حاجی پیرویردی مسجدنده، بیری معارف ئوینده: مسجده لغیا اوخویان حاجی ملاعبدالرحیم قاضی جانلری ایدی، معارف ئوینده تازا موسلمانلاردان گئن پرفیسور و مهندس مشهور واسیلیوسکی‌دی. پرفیسور جانلری بیله روایت ایدیرمش که: ایندیکی حالدا آلمانیادا و آمیریقادا اختراع اولونان رادیو حکمتی واسطه سیله دریانك کاتیرنده اگلتوب و یوك یوك عمان درالرینده جمیع گمیلری قایتلاتمیز، یعنی گمی‌لرده بر نفرده آدام اولمیا اولمیا اولانلری دردلده هر طرفه که لازم‌دی دولاندیریلای، مسکندر، و حتی حربی دوتمالاری ایله اداره ایتمك مسکندر که اولانلرك ایچینده قورولان توپ توتمك و غیر بر آتشلی و باروتلی بالالیجی شیلر لازم اولان وقت پاتلاتلاسون و نور وظیفه سئی عمله گتورسین.

گویا بونلار معجز آد قویورلار، اما او بیکارلارك خبری یوخدر که همان گیجه قاضی جانلری همان حاجی پیرویردی مسجدنده عقل‌لری حیران قوپان فصاحتی ایله بر بیله درین معنالی روایت سویلیوبلر: گویا بر گوئری ایراندا بر قصیده‌نی زاهدلارلار اودون داشیان آلاداردان بر قران و اشکدن اون شاهی آ ایرمشلار.

اهالی گوروب که بو ایش دخی صرف ایله‌میر، اودونی داللاریندا داشیماغا باشلیوبلار، او وعده قوجاق راهبلار دیوب خوب ایش که بیله اولدی، مزه سیزك دوردگزی بر اشك آباغدان حساب ایدوب دوز- دگره اون شاهی آلاجاغم.

بونی فرمایش ایدوب قورتارانلار سوگرا آخوند جانلری بونی ده علاوه ایدوبکه بر گون حضرت رسالت باشی سراجه گیدن وقت قاب قوسینه یئتیشوب گوروب که ایکی نفر ایراقلی اوتوروب بیرینك باشیندا بوخچه و ایکنده آردینی بریئك باشیندا یاتان. حضرت سوروشور: سیز کیمسیز؟ بوخچه‌لی جواب ویریرسن تیرتیلریم گلمیشم مال ساتماغا.

یاتانی‌دا دیور - من سراب و اردبیل خاصالی‌یام.

مسجده ایران جماعتی بونی ایشتمك برندن دوروب قاضی جانلرینه بی‌حرمت سوزلر دیوب مسجددن قاتلیوب گیدیر.

امثله «لاغلاغی»

احیا

رمضانك اون‌دوقوزی ، انگلیس‌بیری و انگلیس اوجومسی گیجه‌لرینی احیا ساحلاغاتك فیض و فضیلتی حقیقته دخی‌بو اوزون دایتشمالی؟ هر کمك قلنده صوم وصلاه عشقی وار ـ او یاخشی‌بیلیر که من نه دیه‌یرم.

بیجه‌که هر بردولنك دردینی برجه‌دور اهلی بیله بیلمه‌ر.

—

بو یازدیلارینم آنجق احیا گیجه‌ی‌نی بارمسندر؛ بلی گیجه‌نی یاتمادیق احیا گیجه‌لرینه مختص دعالری‌ذکر و وردایشمگه مشغول اولدیق؛ یاغلی یاغطیم... صدامی قونتوکارییزی‌سمجه‌نك سامه نواز ایتدی... بیه خدایا چاقلاقه شکرا....

—

ایندی گمك گوندوزلرنه: دیمك اولارکه اسلام دینلمی خلق اولوقتلاندن‌بو گونه تکی هیچ بر مسلمان احیا گوندوزلرینك شرا بلینی متثالی سطحلری کبی عمله گتیر مکه مقتدر اولمیوبلار: تفصیلات بو قرار ایله‌دیر:

—

نوزدهم گیجه‌سنك قرابینیشی‌ایا ایدندن‌سو گرا متثالا پیداعولاری

صبح اوینامقایینی تناول ایدوب و صبح نمازینی قیلوب باتوبلار. برباندان بوحی‌سیزلق برماتمان‌دایاز فصلینك قالاغلری اوباشمیرچی خاصیتی

شاگردلر توز وقلنده گلوب دولوشو رلار صفدرپس‌هاتی مططر ـ احیا ـ اخلیوب باتوبلار.

اوکه برنجی درجه‌لی‌بالاردور. ـ اولار داخی‌داحوشحال اولوب اوینانلاوینانا قاچیشوب باغیرلار ـ ایلریلار ـ ایلریلار ـ اولار لردیوبلار بر آز دایانیرلار توز نوزلریه دیورلر: ـ حوب بیز ایندی بر طرفدن ریاضات فیزیولوژیا و فنکیات درسلری اوخویوروق دیگر طرفدن مدرسلریمز بزه علم احیا درسلری ویرمگه باشلیوبلار. اگر بیلادر داخی بیز بونلان سوگرا « ایجون شیخ غنی آخوندك دارالعلمیتنی قوباق و ایکنجی درجه‌لی مکتبده وقتمزی ضایع ایدمك؟!...

کور پشمان قالیوبلار ـ نه‌لریه.

امضا: لاغلاغی

اداره‌دن—مکتبلرمیزده دوغری‌دن ایندی‌یه دك چوخ وقت اتمادق دوشورکه مقدس باپرامادی تعطیل ایدوبلر.

اما احیا گونی‌مکتبك باغلانماغینی ایشیتمه میندیك که متثالادا واقع اولدی

اوغرلق و مسجد

بو نومره‌ده بر شکل جکمشیك اورادا اوغورلق و جنایتك هر نکنی گوسترمشیك.

دوغروداندا بونون بو شیره‌ده اولان اوغرولاری بر بره تولاماق ایجون هیچ بر ملیس قومسی قابل اولماز. اما همان اوغرولاری و جنایتکارلاری کوجه‌ده جیه گیردیکی، بالاندان آند ایجیوب آرتق یول آلدیمی، حلقك آیوندن بالتوسی، اتیقلر، سنی آیاقلری بره نشان ایله سن، دکانلا ترازونك آلتینا قیر بابشدیرلارك یارتیرتنی آلوب ساخلاسان، جور که آریا قاناغلاری اوکوز ایلیکلی ساری باغ آدیتا سالان بتیش. پیغمبرك سیار حربی محکمه‌سی دوزه لدویمز. نه اینکه کیشیلری مکه‌نك آرواد لارینی‌ده قیریر. من ایشتمه‌دیم

دیه‌یم که: کیشی منه مردمردانه سوز ویریوبدر. اسرافیلی گوندریم باخدی‌کدی دیدی که : آرواداولارك هرسنه بر آد قوبوب تولدیردی اما او آرواداولارکه : حزمنك جگرینی چیقارمشدی، او آرواد لارکه احددعواسنده‌نولنارك بورتی‌کسمشدی اولاری باغشلادی. سیره‌ده او ایدی که: اولار وارلی ایدی طایفه‌لی ایدی. ایلریق قیلیرلری تولدیردی. این حنظله‌نك قرنتا و قرنه، آدلی قاراواتلارینی تولدیردی دیه‌یم آکیشی هانسی‌مذهبده آرواد تولدیرمك واردر؟ دیپور که: بو آرواداولار اوخویان (خوانده)دلر. اوخویانلا منی هیچو ایشمارلر. دیه‌یم باخ بوکیجه‌دی بر طیر ایله بونی گیزله‌دیرم اما داها بره بیله ایشی گوزه: دیدی که : جبرائیلك جنی بره بوجور اشاری گوره‌یم.

سوگرا ایشتدیم که : قرینتی تابیوب تولدیروبلر. اما قرنتا قوجوب گیزلنمشدر. صاحبی گونی خبر گیردیکه: حربی محکمه حنظله‌نك کنیزنی تولدیرمشدر. داها آجیقلارایم دیه‌یم هیچ‌سوزوم یوخدور. قوی ه بیلیر ایله‌سین. نوزنك آدی کنیلارا دوشور آبروسی گیده‌جکدر. بر وقت اولاجاق‌که: «ملا نصرالدین » کتبی آلوب النه باخاجاق نوز نوزنه دیه‌جکدر: آکیشی بو نیجه ایشدر ؟ شورا حکومتنك جواهس قاناقلری خلقی تولدیرتدیرمقدی دوتوب تولدیرنده خلق اولوبلا قالدیریر که آدلمی‌دا تولدیرمولرمی؟ اما پیغمبر دوتوب آرواداولاری تولدیریر. بونیجه ایشدر. « ملا نصرالدین » گونو روب بو سوزلری یازاجاقدر زوزولا نوزیده دیه‌جکدر که هرکس ایشتیرکسون کنیلارای قوبوم قاناقلا. بلی مططیمن اولزاق

گردیرسن و اولانلرك مسجدلرینه گیتسن ، اینکه اورادا قرخ حرامی بلکه بر نیجه قرخ تاپیلیرسن.

چونکه، هرگون اولانلرك گناهلارینی باغشلاندیران حرامی باشینك پاینی گتیروب ویرمگه بوزجیلدرلر.

مشدی جومبول

مشتاغادا قاطلی ووروشما

الله سیطانا لعنت ایله‌سین. او همیشه چالیشارکه: عزیز گونلره موشکی‌ووروندیر سین. جوفلاندی سیطان لعنته کمش مشتا غادا کی سیطانلارك قورخوسندن بو طرف لره دولاتیلمیردی: آخره حرامزاده سیطان فرصت تاپوب میر حسن خیرخیر سلیمان اوغلنك ناموسنه احسان یلدیکی وقت ایکی ملانی بر بری ایله دوگوندیرمشدر. احسان یلن وقت غلط ایتمش بیدلر محاممسنك سلامت آداملاریندان برسی بنی آغا میر ابراهیم آغا مجلسده اولان واعظلردن بر مسئله سوروشوبدور. اوساعت سیطان فرصت تاپوب شیخ حسین چیناقلاری ایله آخوند سید محمد آغانك آراسنداباحثه سالیبدر. هرطرفدن صاواش چوند رندن سوگرا سیطان چکیلوب گیدیر. اما گنده احساناتی سوگرا سید محمد جناب لاری غیبه کلوب سیطانك سوزینه باخیر. شیخ حسین چناقلری قایدان غیبه ـ چیخا دالیدان یوماشق بریندن بر دیش گوتوریر. بو حالده گوزینه دوندیگیم آغا قاباق آیاق لاریتی بره، محکم ایلیوب دالی آیاقلاری ایله سیدأ محمد آغانك مبارك فرقندن بر لوتما چیلاق وورروب زخمدار ایله‌مشدر. اولا الله قالیندنه لعنت ایله‌سین. ایکنجیسی دم سیطانه، اوچنجیسی‌ده میر حسن دوشمیك. بر گوزده جبرائیل خیر گتیردی که پیغمبرك حربی محکمه‌سی عبدالملك حزرمیسی ـ نومرلی‌ده تولدیردی . دیدیم هیچ ایشیم یوخدور. ایکی ساعت گیجه‌ده‌دی خبر گلدی که: سیار حربی محکمه (اسمه) آدلی بر قیزی‌ده تولدیردی.

پیغمبرم مکه‌یه بر اود قویدی که: خلق عس چکه یلمه‌دی ادارهٔ حربیهٔ عسکریه اعلان ایله‌دی. پیغمبر نوزی دوراه‌دوره حراش ایتمیه قیلیجی چکوب مکه‌نك دیوارینك دیبنده سوخدی جلدر این الدوالغ قارتینا بوغارسیقلاری توگولدی بایرایپیغمبر ده قتله هیچ برشی ایله‌مه‌دی.

آرایلدیا بویوك قان دوشدی.

هر ایکی طایفه بر برینی قیردی. قویمشلی بورتی‌یوقلیقه ایله ازدی، سوگرا دیه‌جکدر: کتیر بوزده، ویرك قان صاحبلرینه دوزینك ! خلق بر برینی قیرانلارمی سوگرا توقلی قیلیلارضیف‌له‌دی.

بو نیجه گوندن‌سوگرا پیغمبر فرمان ویردی که: مکه‌ده قان توکمك حرامدر. اما من جاغروب بایماداها تاب گتیره‌بیله‌دیم دیه‌یم: خلقی بر بریته قیردیرماغك هارا، آرواداولاری قویلیجلر ایله دوغراندیغك هارا ایندی‌ده بو دیغرنك‌هارا؟ داها دینه‌دی باشینی سالدی آغاتلار آزدان سوگرادیدی که: بر ایشدر اولوب گیچوبدر . تقصیر هیچ‌کده دگلدر. سیز نوزنگز اولانلارك آلتینده نه بازوسگز ایله‌ده اولا جاقدر هرکه سیزك قدرتگزاغلاغه دونماسا ایدی. کیمارده هنراولاردی که: بر آداملك گوزینی یوقاتسین ، من بیلیرمیز قادر ایلیگز هرکه سیز آرواداولارك تولمگنی ایلیگز میردگز اوندا کی جلاد الینی قالدیر بردی آرواداولارك بوینی ویوماغا امراید ایدگز قرالفورالیری اوروپایدی. هرکه سیز ایشه‌میردگز که: مکه‌ده قان توکولسون بنده‌لرك قیریلسین اوندا که: آرواداولارنی قالدیروب آلتینا باخسین. اوشاقی گیدوب باخوب گلوب دیدی که: آخوندك جیبنده آراغ شیشه‌سیدر.

ایندی ملاعمی! بو نیجه ایشدر. ملامز نه ایچون شراب ایچیر؟

سالیان کافری

اداره‌دن ـ بو جور شیه‌لر چوخ اولور.

گیجی گون مرزاکاه‌بیاك‌ده جیبنده بر شیشه گورمشدیلر. اما معلوم اولدی اوروجلدا قاعده‌دور ملالار هر برسی، جیبنده بر بوتولقا سو گوتورور که: طهارت آلسینلار.

اللهك شکاتی

بر گونلری ایشتیدم که: پیغمبر بیلوقتون دوز بلدوب مکه‌نی فتح ایلمگه گیدیر. جاغیروب باشیندیم که: بلیرم سنی مکه‌ده چوخ ایشجیلوبلر. بر یتیم اوشاق ایدیك اورادا دین گیرمه‌ده‌ماتکاولیسان اوتلری گیتیرولر ایندی میدا گیدوب اورادا خلقدن انتقام آلماغا باخلیسان. الیش قویدی بیلیرسه دیدی که : بو ایلیرنگی قیر، قویوم که منده الله اشتقر اولسام. من آدمی رحمته اللعالمین قویینام هیچ اولایلیرکه: قان توکوم برده بودر که: عرفر باشدمنی کسنرنده اوتنك طظرینه ایشتیم. بر گون ایشتیدیم که: مکه خلقی تسلیم اولدی. منده خواطرجمع اولوب دیدیم که: باشنی اولدی بنده‌لرمسك قانی توکولمه‌دی. برده گوردیم که جبرائیل کلوب دیدی یا الله! مکه خلقنك فردینه هجو ایدیردیلر، نوز ادونگز ایله اوینامه‌دیلرینی آل ایلیه‌ایدك. چوخ تعجب ایدیرم که. نوزیگز هر شیه جبردار اولاسلر اولا حتی منیم یوره گیمده‌کی فکرده‌ده حاکم اولا. اولا آرواداولاری تولدیرمگه حکم ایله‌یندم منیم گوگلمه‌ده ایچون رحم سالمادك نه ایچون سن منه کومك ایلمه‌دك: من مکه‌نی فتح ایله‌دیم! بو اوتنی گوسترییور که: من توکدیگم قانلاردا سیزك نوزیگز گده الگزواردر. بو سوزلری ایشتیدنده گوردیم بر شی‌ده منی بوزجلی چیخاردی.

دیدیم الله انا کارحمت ایله‌سین. نه ایله‌مش‌س باغشلادیم داها بوراداداشتدیغلریگی باتقا آداملك باتلدا داشتما! بوف کافراوغلانلاری هم سنك رحمته اللعالمین اولماغك همه منیم عالم السر والخفیات اولماغما شك گتیریرلر. « بویسم بیخیلار.

تورلادیه‌نك مترجمی

دمدمکی

(بیتمه‌دی)

ایوان—ناموس ووطن‌سز!

نازلی—نه خریستوس ووسقوس بوخدر، من مسلمان! من مسلمان!

ایوان—آز دایتش سن مسلمان اولسن کلیسادا نه ایپیرسن؟

خیرخیر سلیمان اوغلنه لعنت ایله‌سین. هرکاه قلمسی حلال اولسایدی مومنلرك آراسندا دعوا دوتمزدی.

ماشتاغالی

شاراباخور ملا

ملا عمی: سالیاندا ملا محمد نقی کوجه‌ده گیتدیگی بره گوردیم که: جیبنده بر شی گوریور. باتیمدا بولداشم دیدی که: آخوندك جیبنده آراغ شیشه‌سی واردر. اما من بوگی اینانمادیم.

آخرده لابد قالوب بر نفر اوشاغا بر عباسی پول ویروب گوندردیك که گیدوب پول ایشه‌مك بهانه‌سیه آخوندك عباسنی جنی بره بوجور اشاری گوره‌یم.

سوگرا ایشتدیم که : قرینتی تابیوب تولدیروبلر. اما قرنتا قوجوب گیزلنمشدر. صاحبی گونی خبر گیردیکه: حربی محکمه حنظله‌نك کنیزنی تولدیرمشدر. داها آجیقلارایم دیه‌یم هیچ‌سوزوم یوخدور. قوی ه بیلیر ایله‌سین. نوزنك آدی کنیلارا دوشور آبروسی گیده‌جکدر. بر وقت اولاجاق‌که: «ملا نصرالدین » کتبی آلوب النه باخاجاق نوز نوزنه دیه‌جکدر: آکیشی بو نیجه ایشدر ؟ شورا حکومتنك جواهس قاناقلری خلقی تولدیرتدیرمقدی دوتوب تولدیرنده خلق اولوبلا قالدیریر که آدلمی‌دا تولدیرمولرمی؟ اما پیغمبر دوتوب آرواداولاری تولدیریر. بونیجه ایشدر. « ملا نصرالدین » گونو روب بو سوزلری یازاجاقدر زوزولا نوزیده دیه‌جکدر که هرکس ایشتیرکسون کنیلارای قوبوم قاناقلا.

قوتاردی !...

قوتاردی اوروجلق آ بی‌هدیاذدا قوتاردی
یتدی لوطیلق نفع جیبشدا ذدا قوتاردی.

—

حل اولدی نجاست ایشی اورتولدی رساله
پاك ایله‌دی قولدور، توچینی آب غساله
واعظ دخی یتدی یالانك باسدی‌چوواله
جنت قاپانوب روضهٔ رضوان‌دا قوتاردی
یتدی لوطیلق نفع جیبشدا ذدا قوتاردی

—

آیریلدی بتون ملا قولاقلار رمضاندان
فیض آ لدی هامی کمنه اولاقلار رمضاندان
چیقدیسه نیجه پس بوغاناقلار رمضاندان
باغلاندی مه‌جید مسر که‌میدا ذدا قوتاردی
یتدی لوطیلق نفع‌جیشدا ذدا قوتاردی

—

بازم یرینه چکدی باشك قصهٔ معراج
قالدی یه آ غزی سولیلار ینگی‌یه‌محتاج
شیخ ایتدی نیجه بقالی حامبالاری تاراج
تولدی همدان ایلیغسی هر یانداقوتاردی
یتدی لوطیلق نفع جیبشدا ذدا قوتاردی

—

باغلاندی دکان، بودقا، آلان قالمادی‌جنت
محراب اوچولوب گولمه‌دی هیچ‌دلیرشهوت
حوری قوتاروب اولمادی غلمانلارا رغبت
هر یر بوشالوب قدرت سجانذا قوتاردی
یتدی لوطیلق نفع جیبشدا ذدا قوتاردی

—

ال چکدی نذر صاحبی طوبا آ غاجیندن
دینجلدی ملك‌دسته‌سی مومن باغاجیندن
ثولمز داها جنت جوجه‌سی کونجده آجیندن
آ خراوقوتاردیه مسلمانذا قوتاردی
یتدی لوطیلق نفع جیبشدا ذدا قوتاردی

هرتان

شکایت

ملا عمی! بر نیجه‌گون بوندان ایره‌لی بولیم قاروندی سود اولان کوچه‌دن دوشدی. گوردیم بر دسته ایرانلی داناتوب قاروندی سودك قاباغندا شدتلی مباحثه ایدیرلر. سوروشدیم که نه وار، نه‌اولوب؟ اولمیا: ایرانلی روضه‌خوان ملاعلی‌نك قوجیلاری گه آدام یازاتوب و بوخا محمد رضاییوف عشق و محبت دعاسی یازوب اثرسیز اولدیغنا گوره محشر آیاغیا چکوشور؟

بر نفر دوشوم دیدی: بوخ آ تنا بولارك هیچ بری دگل.

دیدیم بس نه‌دی؟ آخی نه اولوبدر که بو قدر ایرانلی بو قاروندی سودك قاباغینا یغلوبدر؟

دوشوم منه دیدی که: بوگون ملاعزیز اردبیلك نك سودی‌در.

دیدیم نیجه ملاعزیزك سودی‌در؟ او که بو آغزی طهارتی «اولماه»در.

اونك روس سودی ایله نه ایشی‌وار. اگر خدانگرده بر ایله شیی وارسه ملا کیشی‌درگیدر شریعته.

دوشیم دیدی قولاق آ س: گیجی ایل ایل اردبیلی ملا عزیز ایله عزت رسول زاده‌نی‌اوداشدیرکی برنفر دکانی آچمشدیلار.

ملا عزیز ثوزی بر مومن مسلمان اولدیغا گوره آیسته‌دی آ دی فین آ تدیل (حزبه) دقتریه دوشسین. اوتا گوره‌ملاعلی (اجازه‌نامه‌ای) آ لدی بولداش عزت‌رسول زاده آ دینا. اما ملاعزیزك خواهشنه گوره‌ملاعلی قالدی عزتك آ دینا (یعنی برادرم ملاحه روس دیسنگ ماندتکلف اولدی).

خیلی خوب نه وار؟ عزت آ دی ایله قوی عزیز آ لیش ویریش ایلیه‌سین.

علی ایش بوراسنادار که ملا عزیز بر آ بدان سوگرا دکانی ساتیر «شیطان» علی عسکر» (شیرمحمدوه).

بر گون فین آ تدیل دونور عزت‌رسول زاده‌نی دیور. سن فلان قدر گرك تالوق ویرمه‌سن.

عزت ایتلیور که ملام منیم دکانیم بوخدر. من آ لیش ویریش ایله‌میرم. آی داد آ ی هاری آ ی ملا عزیز بونایش‌در منیم ایتیمنا گتوردیك: آ لله بالح بنیم ملا. لاریمی آ ح قوما!

ملا عزیز دیور که: من دکانی‌ساتمام علی عسکر، و اوگا گوره من هیچ شی بیلمیرم گیت علی عسکرك یانا. علی عسکرده دیور: من سندن دکان زادآلم شام گیت ملا عزیزك یانینا.

خلاصه‌فین آ تدیل عزتی‌جیبیرد! جفرد: فلان قدر تلوغی آ لیر، و عزت‌ده آ جیقدن ملاعزیزی ویریر تاروندی سودا اودرك نو قدر ایرانلیلار بیلیوب بورا تماشایه گورسیتر ملالارنا نیجه‌سود ایدیجکر.

وقتیم اولمدیغا گوره سودا گیده بیلمه‌دیم که گوروم ملاعزیز «حنافری» سودا نیجه طلق ایراد ایدیجکدر.

ریفیم صباح‌نیزدن بزه گوب سودك نیجه‌سنی منه خبر ویروب دیدی: ملا عزیزك ماندتکلفلیکه سود بوز مات جریمه گه‌دی.

«مرید»

مسلمانلاردا معراج حقیقتلری

مسلمان کتابلاریندا یازلدیغنا گوره گویا من دوردنجی گوگ، گیتمیشم گورمشم که: جام گوستدن قایریلوبدر. قابوسی نوردندر. نوردن داخی کیتدی واردم. بیر روایته گوره همان گوگ گوموشدن دگل آ غ ایمیشدر. اما من هیچ بر سوز دیه‌بیلمیرم چونکه گوره‌مشم. همان گوگ ایله بویوك ایدی که: بر اوگا نیست بر محراده بر حلقه متلنمه ایدی. کیدینك اوستنده لاالهه الاالله یازلمشدی. اما قاباتیق ایدی. اوخویا بیلمه‌دیم. بر نفردن سوروشدیم بو گوگنك آ دی ندر؟

دیه‌دی اللهنك ثوزیندن خیبر آل. سوروشدیم خداوندا بو گوگنك آ دی‌ندر؟ بویوردی (ازطون)در.

عرض ایله‌دیم نیجه ازطون؟ بویوردی که توزومده بیلمیرم. قایوسنده بر ملك دوردمدی آ دی بر روایته گوره عزرائیل ایدی. بر روایته گوره موسائیل ایدی. موسائیلنك خدمتنده دوزت یوز مین ملك وار ایدی. بر روایته گوره دوردنجی گوگده بر فرداشم موسینی گوردیم. بر روایته گوره آ لتنجی گوگده گورمشم. اما مندن سوروشدلار دیه‌دیم که: هیچ زاد گوره‌مشم.

بر روایته گوره جبرائیل آ یاوه‌سنی تنیش ایله‌دی، سلام ویردیم آ یاغا قالخوب چکوب ایکی گوزلریمدن اوپدی.

من اوندان آ یریلانما گوردیم آ غلادی. جبرائیل باواشجا گیدوب سینیسی سوروشوب گوب منه سویله‌دی که: موسی دیور بو پیغمبر مندن سوگرا مبعوث اولدی. اما امتی منه امتمدن قاباق بهشته گیدیجکدر.

بر روایته گوره اوندان اوتری آ غلیو رمش که: برده گوگده اوندان حرمتلی آدام یوخ ایمش. اما من دنیاه گلندن سوگرا اونك حرمتی آ زالمشدر.

اوگا جهتده بو مسئله موسایه آ غیر گلیرمش. اوندا گوردیم که: استغفرالله یازبور که: جمیع ملائکه سجده‌یه دوشدی. بر روایتده‌من دوردنجی گوگده. حضرت عیسانك آ تاسی، الله‌نك ایلچیسی گورمشم. گویا اولار حضرت موسانك آ تاسی و فرعونك آ روادی آ سیا ایله بر‌ایرمیشم استقبامه چیخدیلار.

بونلاری گورنده گویا من دیمشم یا جبرائیل! بو آ روادا جیلاقلاری کیمدر، دیه‌دی که: برسی الله‌نك عیالی‌مریمدر. اولاردا اونك پادروقالاریدر. مریمك ثمش من کوشکی واردم. گویا من هاله موسی‌نه گرشمش. بهشتده نه قدر یاخشی کوشکلر وار، هاموسی الله ثوز آ روادیا ویریدر.

کوشکلرك هاموسی آ غ ایمیشدر. موسانك آ تاسنك زمردن ثمش مین کوشکی وار ایدی. آ یاتك ثمش مین کوشکی وار ایدی قیرمزی یاقوتدن. حتی آ یاتك ثمش مین کوشکی‌ده وار ایدی قرمزی مرجاندان.

سایه‌یم گوشکرك هاموسنی گزمیشم. بری برینندن یاخشیدر. بر آ ز گیجه‌دی بر ملائکه‌یه ثتشدم. گوردیم که بر تختك اوستنده اوتوروب قاش قاباغنی سالیوب اما تختك هر گوشه‌سنده ثمش مین آ یاغی وار ایدی. هاموسی قیزیلدن و گوموشدن. اطرافندا او قدر ملائکه وار ایدی که: سایئی الله تعالادان باشقاهیچ کس یاخمیردی بلکه‌لاری باشیل اطلسدن، گوزل عطرلر قوقوردی. سوزلریه یاخشی ایدی. بر جوخدا ملائکه وار ایدی که: بالتارلاری کتیف دانیشقلاری قانا، بوزلری چرکین بسده قوخولاری گلیردی. تختك اوستنده اوتوران ملكك باشندان آ یاغینا قدر گوز لری وار ایدی.

چوخ قانادلاری واردر که: هیچ ایله توزیمه بیلمز. الینده بر صحیفه دوتار قانادندا بر لوحه وار همیشه اوگا باخار هیچ طرفه باخمال. باشیندا بیر آ غاج واردر. بیر افاللارنك سایئی بر خداوندعالم بیلر.

هر بیرافدا بر آ دامك آ دی‌واردر. قانادندا بر لوحه وار. ساغ الی ایله اوندان بر شی آ لوب ساغ طرفنده اوتوران نورانی بر ملائکه‌یه تسلیم ایلر. گاه سول الی ایله سولیندا اولان ملائکه‌یه تسلیم ایلر. همان ملائکه‌یاخان گیمی‌بوره. گیمه بیر قیرخلو دوشدی. بدنیم لرزه‌یه گلدی. نه صفت عارض اولدی.

سوروشدیم قردافاشم جبرائیل! بو گیمدر؟ دیدی قردافاش نورینگی بشدیر. بو عزرائیلدر. بونك یوزینه هرگس باخما باغری چاتلار. بو خادم الذات و مفرق الجماعاتدر.

جبرائیل دیدی: یاغزرائیل! بوملائکه‌در. بر گولوب من ایله تانیش اولدی.

دیدی سنك استغرینگا ثوز آ تا آ لاری کیمی رحم ایدمجگم. بوره‌گیم بوردا شاد اولدی. دیدیم: قاباغدا اولوح ندر؟ دیدی ثولنرك ساهیلریدر.

دیدیم: بو صحیفه‌ندر؟ دیدی: روز‌نامه‌در. دیدیم بو آ غاج‌نه‌در؟ دیدی: توابگار لارك کتابهکارلارك آ دلاری یازیلمشدر.

هر وقت اولار ثولمالر آ دلارنا اولان یاپراق قوبوب دوشدر، آ دی‌دا بو لوحدن محو اولار. الیمی اوزاتدوب روحنی قبض ایدیم. توابگار ایسه روحنی ثواب ملائکه‌نا کتابکار ایسه گناه ملائکه‌نه تسلیم ایلرم. منیم ثوزیمده بریمدن ثرتمه‌یرم. ثتیش. منی ملك الیمك آ لتنا قوللوقجی واردر، هر ملکك‌ده النك آ لتنا یتمش مین ملائکه واردر.

هرکس ثولمه‌لی اولسا اولارا امر ایدرم روحك یوغاتیرا گتیررلر. من الیمی اوزادوب چیخاردارام. اما الله ثوزیخلو‌ثده منه یتمش مین کره تاپشیروب سنك امتکا رحم ایلیوم.

بونلارك هاموسنی کتابلاردا یازیرلار.

اما من بر آ ز شبه‌دیم قورخودام بر آ ز ایچینه یالان قاریشدیرسیلار. هرحالده کتابلاردا عیره ثشیلر یازیرلار. هرگاه میندن بریسی دوغرو اولسا گنه الله‌نانی‌نه شکرایله‌ملیدر.

بیته‌دی.

ترجمه ایدنی دمه‌دمکی

٥٥٥

خوراسان «دستوه‌دتاری»

گیجمیش ایلده دریندن نماز قیلان اوروج دوتان آ دملاردان بعضیاری یول یقوب ۱۰ نفر طایه گوندره‌دیلار که: گیدوب آ وروپادا مهندسلك دوقتورلق و سایر اشتار ثوگرمیشلر. گرایچی طالم اوغلی بولی آ زوب گیدوب خوراسانا چیقمشدر. طایه‌لارده حضرتك قولاوقدا تحصیل ایله‌مگه باشلیوبلار. بو گونلرده بر نفری کاوب اوروجلق متاسیتیه بر آ ز خرجلیق یوقدر گه خوراسانه قاچمیش. نقل ایلیورکه: طایه‌لرلن بریسی تحصیلنا قورتاروب دلالا زن بازاریندك آ غزیندا تریاکخانه آ چوبدر. بعضیلرید صبه ایشنه باخیر. بر نیجه سی‌ده کاوب گیدن زوارلارا زیارتنامه اوخو یور. بو کن طایه‌یه بیوقا دیرند جماعتی پول ویرمك ایسته‌میر. دیبور که قال برادا خلقك طهارت ایشلرینی اداره ایله. طایه‌ده بدی سکز صبه‌یه (زاداتا) ویروب کیدیگی ایچون قاماغا وقتی یوخدر.

دربندلی

بهشتدن خبرده مکتوبلار

عزیزیم خلا اوغلی! بهشتده اون‌سکز گون دولاناندان سوگرا سالیانیلاری گلوب برادا تریاك خانه‌ده ایدیم. سوگرا معلوم اولدی که: بونلار قاچوب گیزلنمش ایمشلر. چونکه هانسی سالیانلی‌نك الیندم ملا قارا صمدك فیضی اولماسا بهشتدن چیقارمر. متلار.

منده فیض وار ایدی. گنه‌ده ایشیم سالیانا اولدیغی کیمی دلالقیدر. بورادا آ زوادی علمانه ویرمك کیشی‌نه حوری آ لماقدان باشقا آ لیش ویریش یوخدر. هله ائر مغلیم یاخشی گیچیر.

خلا اوغلك

قنبر

ایدرلر. سوروشدیم که نه وار، نه‌اولوب؟ اولمیا: ایرانلی روضه‌خوان ملاعلی‌نك قوجیلاری گه آدام یازاتوب و بوخا محمد رضاییوف عشق و محبت دعاسی یازوب اثرسیز اولدیغنا گوره محشر آیاغیا چکوشور؟

شیخ‌ك ملانصرالدینه آچیق مکتوبی

شیخی تنقید ایله اصلاح ایتمك اولماز مختصر
«گر نباشدچوب ترفرمان نگیرد کاوخر»

یاتدیغم حوری بوتون اوغراشدیغم غلمان ایله
عیب درسزجه دالاشاق صاحب ایمان ایله
چکمه زحمت، یازما بیهوده اینان وجدان ایله
آ کلاماز هرگز تمدن ملالاردان نفر
«گرنباشد چوب تر فرمان نگیرد کاوخر»

بادهٔ غفلت منی ازبسکه سرمست ایلمش
مفته خورلیق روحمی آلچاقلادوب پست ایلمش
مسجدی الواطه هدیانیم بویوك بت ایلمش
چنك قیفنك سوراو هر گونده بندن کور کر
«گرنباشد چوب تر فرمان نگیرد کاوخر»

شکلمی چکسن غزت زورناالدا گولسن شالیما
«آیری ایش» ده ایله‌سن قیلماز تفاوت حالیما
ایستیورسن یوز چوالل تنقیدی بوکله دالیما
یوز چووالدوزده باتیرسان حالیمه ایتمز اثر
«گرنباشد چوب ترفرمان نگیرد کاوخر»

باش قویوب تقلیدیمه صدق ایله بقال مصطفا
خاك یاپیده سوررپوز دورمش اوغلی کور رمتا
الریمدن بوسه ایلر گونده آشپز مجتبا
باش گوتورمز مقعدمده سجده‌دن دلاك صفر
«گرنباشد چوب ترفرمان نگیرد کاوخر»

ساقط

بالاخانادان

ملا عمی! بو اوروجلق متسیلیه آنا
عی مسجدده نوپلاقان ملت پروورجیلر
نظر عن‌الخصوص آشاغی مسجد ملاسی
(حاجی شیت) بوگوشرده حضرتك معجزه
لرندن بحث ایدیر: خصوصا (محمدحنیفه)
نك رشادتندن اوزون اوزادی بر نطق
ایراد ایلمدی. بو ملامده متهور حاجیلار
دان (حاجی رضا) میدانه اوچك بر مسئله
نوپلادیکه: حضرتك صفای باطننده اوچ
بویوك ملا، دوقلوز (خیردم) ملا، اون
بشی نفر (زوره) حاجیلاردان انگرمی
(اورت) گرلاشدیلر و بر قدرده (تورتو
کیتی) متهمدیلردن جواب ویرمن اولمادی
مسئله بوندان عبارتدر:

کیم محمد حنیفنك آتسنك آدینی
بیلیر!

عرض نه ایسه اوگوندن بو مسئله
میداندا قالوب مجلسیك غضبلوغی، مات
مهوت سکوته دالمشدر.

ملا عمی! بوقاریدا عرض ایلدیمکه!
بو مسئله‌نی بر سن بیل، بر من و برده
(قدرت الله)- ایمدی قدرت اللهنك دیدیك
یاپلیرلیك بلاحاته‌دا کی آیاق اوستی مسافر
خانالری خاطریمه دوشدی، چونکه بر غیر
مسافرخانه‌لر، بگزمیر، بورالله بر مقدس
بردر که حضرت (شوقی زمانی) نك مدفنی دیلمشدن
هم باش قیرخیلیر، همده حضرتك شریعتی
آرتق طمطراقی ایله قالمقلر، بو کله‌لرنوب
هر ولایت گوندر طبلکه‌دور. مختصر ملا
عمی! باشیگکی نه آچیریم، او طرفدن
ملالاریك (او) مسئله اطرافنده عاجز قالما
لاری، بو طرفدنده حضرت باجی‌لریك
قان تر اچیچنده دن متاغلریتی قالمقلر
بو کلمکلری، بتی لاب شاشدیروب ال
آیقیم برنده‌نه اوزیلوب گوگدنده.

ایمدی منی آندوریرم: مسجددکی
حاجی و کرلاملریك و بو قدر ملالریك
چکدیکی خجالت: سنی آند وریرم:
بکی قاله باشنك اولکوجیه، و قاله‌می
بوکه‌بلریك گیچه گوندوز چکدیکلری
زحمتلری ایله آغیز کوپکیریه و شولی
ریالیك سولك اولدیغی سیئه‌میه، گلمسنی
آند وریرم: وقاری مسجد آزانچیسی
که اون بر آی اوچ گون آزان صدا
سینی گوگلره دیریوب ایمدی حقیقی ویره
مشلر، (آهیچی‌لی اولدیغی ایچون بویارق
ملالار، اونك دیانتی قانیوب . اونك
آزانچیلیغدان خارج اولوتماسیله، رمضان العبارك
آیك تواندن محروم قالمسیله) و بوقاری
مسجدیك بکی آزانچیسنك باشندا کی
تیاقلمیه، و سنی آند وریرم: حاجی‌ملا
علی منیره جیخوب جماعتك آز گلمه‌سی
گوریرنجه قحطه باشلامامیز.

آخره سنی لاپ آند وریرم: او
قادینك تویوجیغی گوگنده، ایکی دانه بیومورتلا
یوب سوگرا بو یازده ملاده کتاب آغزی
آچدیراراق، بومورتلار (ملا حسن‌ملك)
اوغلیه چاغلمیشلاکه نه (محمد حنیفه)نك
آتاسی کیم اولدیغنی گیزلیجه یاز بو
بیچاره‌لریك یخسیزی حاجی رضانك چنگ
لندن خلاص ایدیر.

رفیقك: **بالاخانه‌خیمی**

باغه لعنت

سعتنه گونی بنیل گیدیه مسجدینی
باغلاملار، بورادا هیچ کس بدبخت اولمادی
اما محلمزك دول آروادلاری بدبخت اولدی
چونکه سیدمحمد آغا چوخ جازیه‌دارایمدی
اما خوش‌بخت دول آروادلر اولمازایدیکه‌بر
نیجه گونك ایچینده فرصت نایوب آغاه
صیغه اولدی. حیف که ایش برچوقلاریه
قسمت اولمادی.

سور سومولك

مژده

بتروقه‌ده‌ده مشدی غلام بابایوه مژده
اولسون: چمه‌ردلن ایشیمدن کیمی که: بترو
قه‌ده‌دن آغا مشدی غلام بابایوف بایرامدا
قازانیدیغ پولالاری گونوروب مکه‌یه گیتمك
ایستیوره، او ساعت امر ایلیوب مکه‌یولالا-
ریتی آچیولار. شکاکه مین لعنت!

مسجده‌دپول یاغاق

آه ایله‌دیگیم هواسندا
(بریرده‌ده بیمه)

احوالات واقع اولور مسجده‌دتسیح
متبرك اوستنده اکلتوملی متبرك آباندا
اقیرنده تسبیح

شیخ

نوزملکیم اولوب‌هر بری هر یانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی غلمانی بهشتك

کیله‌غلام(سیزی‌سالان دوررو آ باغا)
شیخه:

آ لی بو یارانی‌سات مانه برفصرزوراشان
(وبریراوتورور)

بتال مشهدی وهاب (قالخیر اننده
بر چروونس)

بر چروون آ لوب‌ویرمه برجوت‌بلا غلمان
غلیقلی (قالخوب شیخك منبرده‌شالندن
اوبور)

حوریدن اولور جان ویریرم شاکی قربان
آغا حیدر (اولدیغی‌یرنده، قالخیر)

اون بر هاتلا برنیجه نسوانی بهشتك
(بولی گوستریر)

شیخ (منبردن)

نوز ملکیم اولوب هریری هرمانی‌بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی، غلمانی‌بهشتك

کیله غلام (اوتوروب‌ده یرنده)

لوسلم باتیما بر نیجه جنت جوجه‌سیندن
(الثری حسرته سینه‌سنده)

علیقلی (الثریی آ چیر منبره)

راضی قالارام شیخ آغا والنفی‌که: سندن
علیقلی (نیز آ تیلوب الینی اوبوبر)

دورت آ یدر نولوب کیله‌نا انجمه‌ندن
مشهدی وهاب (الثریی آ چیر
منبره طرف)

سوبله نجه‌در بر گیجه مهمانی بهشتك

شیخ

نوز ملکیم اولوب هریری، هرمانی‌بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی، غلمانی بهشتك

روضه‌خان(انده بیاضی داخل‌اولور)

بین حوری دوغار ایشیم اگر بر کرمنوجه
دلالا عبدالله (قالخوب دوشور
آ یاقلارینا)

بیش آ لتینی سازلا منه قربان اوروجه
درویش (نیرزین‌یکنیده‌داخل‌اولور)

پول ویر منه یازدیرآ دگی حتمرده لوحه
کیله غلام (دوروب دوروبن قوجا
قالیور)

بر سوبله گوروم پس هاچاری هانی‌بهشتك

شیخ (غضبلی)

نوز ملکیم اولوب هریری‌هرمانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی، غلمانی‌بهشتك

روضه‌خان

هر کیمسه ویرمه‌دوسه حقانا بر کرماقطار
شیخ (روضه‌خانا اشاره ایله)

نادان کیشی بیجا داشیر بنده آ تاختار
درویش (حقه)

والنفی ملان سوزداتیشیر هر ایکی بی‌عار
علیقلی (درویشك آ یاقلارینا دوشور)

بر سوبله گوروم کیمده بی عنوانی بهشتك
شیخ (نیرزینی گوستریر)

نوز ملکیم اولوب هریری هر یانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی غلمانی بهشتك

کیله غلام (شیخه)

بش ایلده تکاح ایلمشم دورت نفر عورت

علیقلی

منده اوچنی آ لمش ایدیم ویرمه‌دی لذت
دلالا عبدالله (قالخیر مجلسه دیپور)

دورت آ روادیماآ لتی‌چه یاش‌صیغه‌ملمنت
مشهدی وهاب (حسرته)

کیچه الیمه برچه اودامانی بهشتك

شیخ

نوز ملکیم اولوب هریری، هرمانی‌بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی، غلمانی‌بهشتك

روضه‌خان (مشدی وهابه)

دورت عباسی ویر ایمدی یازیم حوره قباله
شیخ (منبردن ایکی کتاب گوستریر)

هرایش نوزیمك ایشنه بو قرآن بو رساله
درویش (کیله غلامی دوتور)

ویر بر پول ایدیم تا سنه غلمانی حواله
کیله غلام (مجلسه)

لاپ دوخرو دیپورمش بو سخندانی بهشتك

شیخ

نوز ملکیم اولوب هر بری هر یانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی، غلمانی بهشتك

سید (داخل اولور)

جنت نوزیمه ارث قالوب جونکه بابامدان
دلالا عبدالله (تلمسیت)

باز قمنی آل قمنی آ لمیشم هر بر آدامدان
شیخ (تعجبلی مجلسه)

هاردان نایولوب بو تاسید دوندی یاخامدان
سید (الینده بر کاغذ قلدیریر)

دوشمش بابادان دسته فرمانی بهشتك

شیخ

نوز ملکیم اولوب هر بری هر یانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی: غلمانی بهشتك

دلالا عبدالله (شیخه، روضه‌خانا،
سیده، درویشه)

پول بزده (او سوز) سیزده قویمك سودا
باریشسین

کیله غلام

بز وارد اولاق جنته مال ملا قاریشسین

مشهدی وهاب

بو مشدی واهاب حوری‌یه غلمانه داریشسین
علیقلی (اوتوبور و مجلسده اوتو
بور)

بر ضربه ووراق تا قویا طوقانی بهشتك
شیخ (منبردن نیز آ تیلوب اوتاماغا
باشلایور هامیسی بردن)

نوز ملکیم اولوب دوغرسی هریانی بهشتك
حکمنده دوررو حوریسی غلمانی بهشتك
(پرده دوشیر)

تازا ملا باجیدان مکتوب

ملا عمی! من بر نفر اوخومش آروا
دام، نوزیده ۴ نجی بارالدانی گوجه‌دم ۱۴
نومرولی نموده اولورام. ایشیتدیم که: نیم
قوللوقچیم عزت گیدوب شکایت ایلمك
ایستیور. گویا من اونی زور ایله اوروج
دوتدیرمشام. قیشدا سویوقدا بر تازك آدمال
ایله آچیق بالقودا باتیرمشام. حتی نوزیمه
ده مواجب ویرمه‌مشم، عیبی بوخدر نیچه
آی ایشلدیوبه حقنی ویره‌رم. بو شرط
ایله‌که: اودا منیم حقمی ویرسین.

او منیم یانیما کلنده طهارتنی دوتمالی
باجارماذدی، تیمنی یانلمزدی نیچه ایلرلر.
ارتماسی غسل ایله ترتیبی غسلك قاعده‌سی
ده‌دو سنك استیما نه دیمکدر. اوروج
دونماغی‌که هیچ دیندن یانلمزدی. حتی
حمدینی، قل هوالله احدی آ گلامازدی.
من اوگا هر شریعت ایشلریتی نوگرتمشم.
ایندی منیم قوللوقچیم بیلسین اونك اللهی
یاخشون گورسون من اونك زحمتنی چوق
چکمشم یا او؟

تازا ملاباجی

اداره‌دن—رحمانیگك قیزی بر برلی
سوبله‌که: من دیشی خلی‌یم. داها
نوزیگا ملا باجی نه دیورسن؟

پتروفسه‌دن

رمضانك ۱۹ نده ابوطالب آ خوندك
مرثیه‌سنده ۲۸ آ رواد غش ایله‌دی. ۱۸
آ روادك اری فاینون گتیروب آ خوندك
تویندن آ روادلارنیك غسلی ایله‌مشلری
آ پاردی.

مشتاغادان

مشتاغانك ۱۲ نجی شورا مکتبنده
پیش‌قاللندن آرتیق اوروج دوتان بوخدر.
گله‌جکده سوز ویریلورکه: دونماسیلار.

جواب

لشکراندان یازوب یزدن شکایت ایدیر-
سگز که: گویا بزیم «ملانصرالدین»اداره-
سنك سیئی‌او قدر دریندرکه: گان مکتوبلر
ایچینه دوشوب داها چیخمیر.

دوه‌سرودر بزیم سیئتر دریندر. اما
لشکران انتالك اثقالی شعبه‌سنك سیئی بزیم
سیندندم دریندر.

گیدن عریضه‌لرك خبرلری او بری
دیاندن گلیر.

اشرنه‌ده‌حضرت بیالله احیا الله ایله بر باغدا اکتسدیکی حالده قارغا و حی نازل ایلیوب. حضرت اظهار امر ایدندن‌سوکرا همان گونی عید رضوان آدلانیرولار بو مناسبتده جمع احبالیك بایرامنی تبریك ایدیریك.

نه‌ایشه‌لی

ملا عمی اسلام دعادان‌سوکرا قولقوقنا بو مکتوبی گوندرمگله برنچیه مشدارك حلی ایچون سندن جواب آلماغا لاب بوره‌کدن ایتالیرام که متی تا امید ایتمیه جکسن - بلی او... آ تمی زهرمارك آدی بدیمدن بیجه‌دی هه.. طوتیول کندینك ملاسی دیمشکن «جوراقیه» علمی اوزره دیورم هرکه آغری داهتنك نه‌سینه چیقوب بوزی اوروس قیله‌سینه دوروب باخسان بر چوق تیمار گورمجك‌سن او تیمار ملانك قرخیلمش باشینا اوخشیورها اونلار دوز داهاتاریدی ، اوراننك ایرانه طرفنده بر بیوك شهرچه گورمجك‌سن اونك آدی نخچوانادی.

بوراده نه‌قدر کیمك ایستسه علما یعنی بزیم دیله ملااوردوباده سید مفید زاووده شروره‌ده قرمزی سقال- اوناوچ باشندا قیزی پول ایله آلانلار نهرامده جادوکن گل‌باز قوچ‌باز اوتاق‌باز فلان‌باز - ایشده بو طور باش صاحبلرینك بر کتدن اهالی هر برك آدمندان جاناریدی باشلاری سلامت برك گوگنك بلاسندن آماندا عمر گزه‌دعا گوواداولار. آنجاق کله که بعضی سیلر اهالی چتین‌ایکه سالیر اوسیلری اوستی اورتولی سکا دیوب جوانی آلوب‌اولارا یتورمگی نوزیمه اووج نماز کیمی‌واجب بیلیرم.

—

صحیه یعنی سالاماتلق ایشلری

داغ کندرلنك «هلموسنده» «ارف‌ده»

ملا علی آشاغیدا طوتیول کندنده‌ملاسیف الله یامخانا کندنده ملاسلمان جوبانکرملی کرملای‌محمد، نخچوانده‌سیروانلارمحله‌سنده جوبانکرملی ، جولاق‌سید بیرقشیده ملاجعفر شاهیده ، رایونلارندا ملاجبار شیخ کریم شراکتی ایله گون گوندن ایکی کوسولی باریشدیر،افادا ایکی بوره‌گی باخیشلاشدیر مافدا شهرت تایه‌رلار.محبت دعاسنك‌فورسی گیجن آیلارا گوره بره ایگرمی فاتحه قالخوب، باتر ، دیش آغریسی وقولونجه دعا لارتادادادا بوموردا آلمیوب بابول یاتیوبق گوتورورلر. تاخوشلاری آروادلاردان باشدا گیجه ساعت۶دن آدام یاتانا کیمی قبول ایلیرلر. اما آروادلار ،زاوچیرده قبول‌اولونورلار اما برچه اوفورس قادیرلاری اهالی تشویه‌سالوب بازیق آروادلاردازین آندیقدن اوفدر اوزافدرلر که باری گیدوب شکایت ایدب هیندلره (یعنی خلق دیرلکی ایله آل ویر ایدنلره) دیسو‌لرلالم فورسی برقراره ساخلیون گونده برنرخ‌قویمیون‌بونك‌ایچون نه ایشه‌لی؟

شکرگوز آغریسی بونوله‌که‌بوخدر سببی‌ده گوز حکیمنك چوخلقندان. او «تارخوماده» نه‌دن‌اونی‌یدی دفعه قل‌هوالله اوخویوب یدی دوگی سویا سالیوب او سودان گوزه وورورلار اوچچه گونك ایچینده گوزآغ آیاغا اولور. چاتیرپوقل‌هوالله اوفویان اوفدردر که‌بی‌ادب مثله چوله‌توك آروادلاردغان وقت گوله آتماق‌بین‌ماماچدن باخشی‌اثر ایدیر.

آچار

یازماغا قورخورام

ملا عمی! چوخدانده‌ی گنه سنه خبر زاد یازمادیغمدن یوره‌گم لاب‌دارخوب‌اما دوغروسی خبرچوخدر لاکن قورخودان یازا بیلمیرم.

ملا ایستیرم گوگجه‌یاداباشدا شریف افندی اولدق شرطیله برچوخ مطلبلرك گوندوزلر مسجدك قاپوسندان ال چکمه دیکریتی یازام لاکن قورخورام. ایستیرم یازام که شهر مالیاریا ستاسیونی مدیری خسته‌لری قبول ایتدیکی زمان نهار یمکه مشغول اولور یته قورخیرام سوکرا نه معالجه ایتمز.سلمه‌لرك مرئیده جدجه‌دایله اشتراك ایتمه‌لرنی یازماق ایسه الله ایله‌ده سین هیچ دیلیمه‌ده گلمیر.

ایستیرم ملا سرابانك بلاغیندن، هیوا بیرینك کراتندن ملا احمد افندینك فرا تندن قضامزده‌کی قادیلار تشکیلاتنك رضا دندان یازام لاکن دیلیم دیپورالیه‌دونمیر قورخوارم...

ملا عمی! سن حضرت یاعالله روح مقدسی یازلاندا خیالگا گتیرمه‌که: ملاقوشی سارساق‌لیقده گوگجه‌ی‌یاتیلرنی یاری‌یولدا قویوبدر.

دوستك ملا قوشی

قوبادان

ملا عمی! من نیچه مدتدر که دول قالمیشام. یعنی عاب اولمامین حیالم تولوبدر. یعنی ایله تولمگنی‌ده ایستیوردیم. چونکه تولمسه ایدیده بوشاباجاق ایدیم. چونکه کاسب آدامام متیمده آلوبریم بودر، همیت، بر وارلی بردن تولنیریم. بولی توی ایلیوب بر آز پارا توپلیورام. آروادگ گتیردیگی هضم رایمدن گیجریرم. ایله که: آروادگ واری فورتاردی قاووراغ گیدیر آتلانمك ئوویه. بر ایل قالاندان سوکرا گتیروب برآز پولدا ویریرکه: طلاقی ویرم.

ایندی ملا عمی! ایشلر دگیشودر. بولی توی یوخ بولی آروادا بوخدر. اولانلاردا قورجالاردر که: صبه اولوب خرا ساته‌کرلابه گیدیرلر. توزلرده شرط قویور که: کیشی بوشادی بوشادی گرلادن قالدوب گلن کیمی آرواد بوشدر. ایندی قالمیشام سویاك هیچ بیلمیرم که: نه چاره ایدیم.

مشهدی عبدالحسین بویاقچی

اداره‌دن—الله سنه انصاف ویرسین بر هفته اول بازسه ایدك بر گوزل و دنیا گورمش آرواد آلاجق ایدك. عقلگا کلن وار دولتی واراییدی. عشق‌آبادده بر نفر اصفاهانلی خانم، آدی فاطما سلطان خانم، نیچه دانادا سختی واردر. اولا باخشی دوقتوردر. حتی بو گوگنلرده آزجا قلمتدی بر آروادی تولدیرسین. چوخ پاکیزه دلالدر. ممدن داشلارندان الله سلفنان حیلر قایروب خسته‌لره ساتارکه: هیچ‌آینك دکانتك‌ده هنری دگلدر. چوخ گوزمل آتیزدر. نه‌که توی اولا طمامالری فاطما سلطان خانم بشیرده. اما حیف اولسون که: بوگونلرده حاجی بقالا اره گیندی. اوچچه منت‌دا کیمنه خرج قویدیلار بر حاله‌که: بیش‌چه بوز منت‌دا قیزیل پولی واراییدی. اما صبر ایله. بونساناغا چوخ آرتق امید واردر. چونکه آتاسی رحمتلك، نذر ایدوبدر که: آیدان آرتق بر کیشیده قالما. چونکه سو بریرده چوخ قالاندا قوخویار.

سالیاندان

— ایشتمسنی معجزه —

ملاعمی ! آند اولسون آغاعبرالغیر آغالنك نیرویه و ملاعبدالحسنك ساعتنك چوق خود ایشته‌مه‌سه سکا سالیاندا چیقان تازه لاب ایشتمسنی معجزه دییه‌جکم که ایتالیاجالسان .

بیله‌که سالیاندا بویوك جمعه‌مسجدینك داشدا بر چوق اوزوم ترنگلری واردر که‌بو ترنگلرك برقولتلری بو گونلرده سو آغاماغا باشلامشدر .

معتبر خبرلره گوره، بازق آغانك حالنه ترنك آغلاییور.

ملاعمی! جماعت لاب یولدان چیقوب چونکه بو معجزه ایتالیاده‌ایرلر و دیپورلر که اولا بیلمز. داشدان سو آتیلیرلر او گوره‌در...

سالیاندالولان دوغمایان آروادلر بورادن جله گونتورمگده آرتق تقمیك آلوارلق دوامایدیبورلر ...

قبولی مسجدك قارابسقال خادمی ایدیبور. ملاعمی! سن الله‌زحمت اولماسا، باکودا دوغمایان آروادلارا خبرویرکه کاوب جله گونتورسونلر، چونکه روایت وار بلکه سو داها قوروبوب کلمه‌سون ...

اگر آدم اولارسه‌نظلیسنده باجیم جری‌مسه باکودا تلغراف کلی‌یه، دیندیق‌یورون سونلیا خبر ویره‌جکم.

سلیقه‌لی‌یتر

برك قولاغی

دیپردیرکه برك قولاغی‌وار من هیچ ایتالماز‌دیم، آنجاق اوز باشمه گلن ایشی من نقل ایدیم، ایندی باخ گور. دوغرو درمی که برك قولاغی وار، یاوخ.

من اوزوم باکی‌لی‌یم . اوزومده بیرخلی ناغوریتی کوچوده‌دو اولورلم. آدیمدا فرح‌دی.

قونشی‌لقمدادا بر الله بندمسی وار، چوخ‌دا باخشی آدامدی، آدی‌دا اشمیردی، سنی‌ده اولار یگرمی‌بش. اوزی‌ده بیزه خیرخواه آدامدی.

آخر وقتلرده باخوب گوردوم که تصیر برایله چوخ مهربان گزیشیردیلر که بزیم قیزه میلی وار، قیزك اولار سکز باشی.

پس نه‌ایله‌مك، منم هیچ‌سوزومیوخدی. آنجاق حکومت‌ده تازه «تیرخ» قویوب؛ سکز باشدا قیزی اره ویرمك اولماز.

ایندی پس نه ایله‌مك؟

بر گون قیزك آتاسینی چاغیردیم که بوایته برند فوراق . یعنی باخشی‌دا فند فوردوق! قیزك آتاسی‌دیدی-گیشی، سنك ایشك بوخدی: من باشماچاردیوی سالوب دوتدیم سنك قیافگا و سن منی هارا که لازمدی آپاراسان تاناروس که مندن سوروندی. ملامی‌سوروندی‌مسن یاواشجه چارشووك آتلندان دیه‌رم که من فرح کیشی‌نك قیزی‌یام‌اوزومك‌ده تصیره گیتمگه آرتق میلیم وار.

ایی، نریله تدبیر توکدوك ، و هیچ خیالمزه گلمزدی که بزیم‌بوفکریمزی‌بر کس ایشیمیش و بیلمیش اولا.

اما آخره گور باشمزه‌نه‌ایش گلدی: بر گون اونورمندوم ایوده، گلوب دیدیرکه جین آندیلدی نه‌دی منی ایستیور. معلوم اولدی‌که بزیم قندیمزی گیدوب اورایه بیلدیروبلر.

—

خلاصه کلام، باشیما چوخ داهالار دگدی، قولاغیم چوخ تهدلر ایشیتدی و ایندی‌اوستی آچیلاندان سورا سوزیوخ بازق تصیره گیندی ایشیمه، و سوزوم اورادا دگل.

سوزوم اوردادر که دیپردیر برك قولاغی وار، من ایتالماردیم.

اما اوز باشما گلن ایندن مگا یقینك حاصل اولدی‌که برك قولاغی وار ایمش.

آلله جنیره کند ملامی، حاجی هیت قلی‌نك آتاسنا رحمت ایله‌سون و او وجودی جنیره کند جماعته چوخ گوزه‌سون.

امضا: قندی آچیلان نصیر

هیئت تحریریه

«ملانصرالدین»ك برنجی نشریاتی اولان

ثولی‌لر

یه‌سی «قومونیست» غزیته‌سی‌مدیری حبیب جبی‌یف یولداشك مقدمه‌سی ایله چاپدان چیقوب‌ساتیشا قویولندی. تك نسخه‌سی ۶۰ قپکدر. کلی آلانلار ستارو پوچتووی ۶۴ نومرولی نه‌وده «ملانصرالدین» اداره‌سنه مراجعت ایده بیلرلر.

تك نسخه‌سی قازل مارقس میدانجاسندا (سابق پاراپه‌ت) «قومونیست» غزته‌سنك بودقاسندان آلا بیلرلر. پوچتا ایله‌سفارشلر دخی قبول اولنور

«۳ نجی بین‌الملل» تامنه دولت مطبعه‌سی تیراژ ۳۵۰۰
آذلیت ۱۱۳۸

Milis — Ada, aj Həsən by kadar ogryny mən necə tytym?
Həsən — Korxma qecə hamısı məcidə jıgılacakdır.

میلیس — آیا آی حسن! بو قدر اوغرینی من نیجه دوتوم؟
حسن — قورخما گیجه هامیسی مسجده ییغیلاجاقدر.

Н. Н. КАРЕЛИН ТЕКЕ
Азербайджанская ССР
Инв. № 2550